

Соляненко О. Л.,
викладач кафедри іноземних мов
Запорізького державного медичного університету

СТРУКТУРНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНІЦІАЛЬНИХ АБРЕВІАТУР МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АНГЛОМОВНИХ ІСТОРІЯХ ХВОРОБ

Анотація. У статті досліджено ініціальні скорочення, які вживаються в сучасних англomовних історіях хвороб. Було розглянуто 256 ініціальних абревіатур, проаналізовано їх структуру та розподіл за тематикою. Виявлено ініціальні скорочення, що містять у своєму складі від однієї до п'яти літер. Їх аналіз показав, що найбільш уживаними є трилітерні та чотирилітерні. У роботі також приділено увагу особливостям функціонування абревіатур у письмовому медичному дискурсі. Аналіз розглянутих ініціальних скорочень дозволив виділити 6 тематичних груп, серед яких достатньо поширеними є назви захворювань і розладів, їх ознак та симптомів. Відмічено, що в досліджених скороченнях, які вживаються в цілях економії місця та часу, відображені аспекти сучасної медичної діяльності лікаря.

Ключові слова: ініціальні абревіатури, писемний медичний дискурс, англomовні історії хвороб, структурні особливості, функціональні особливості.

Постановка проблеми. Реальна дійсність будь-якої країни відображається в мові, а саме в її лексиці. Процес поповнення саме англomовної лексики безперервний та динамічний. Склад її постійно оновлюється, а у зв'язку з тим, що способи словотворення не є безмежними, словарний склад мови в останній час найчастіше поповнюється за допомогою абревіації, яка дає можливість передавати і приймати максимум інформації при мінімальних затратах зусиль. Із точки зору Л.Ю. Зубової, мова сама прагне створити саме ті лексичні одиниці, які змогли б передати значний обсяг інформації в конденсованому й найбільш доступному вигляді [1]. Цю ж думку підтверджує мовознавець С. Шадико у своїй роботі з дослідження абревіатур. Він стверджує, що абревіатури створюються скороченням вихідного матеріалу та його ущільненням, але не скороченням його семантики [2].

Реалії сучасної медичної галузі несуть у собі велику кількість новітньої інформації. У наш час розвиток науки прагне до економії мовних засобів, яка відбувається за допомогою компресії будь-яких медичних номінацій, а саме термінів, що позначають стани та процеси людського організму, ознаки та симптоми хвороб, діагностику, профілактику захворювань, медичне обладнання, лікарські засоби тощо. І це пов'язане не тільки з розвитком медицини як науки, але і з іншими причинами. Так, наприклад, Стенлі Яблонський у передмові до третього видання свого словника «Jablonski's dictionary of medical acronyms & abbreviations» підтверджує цю думку і вважає, що «in medicine, they are used as a convenient shorthand in writing medical records, instructions, and prescriptions...» [3].

Актуальність даної роботи зумовлена значним відсотком вживаності ініціальних скорочень в англomовній медичній документації: під час заповнення бланків хвороб, рецептів, надання рекомендацій пацієнтам. Об'єкт дослідження – англomовні ініціальні абревіатури, вживані в сучасному медичному

дискурсі, а саме в історіях хвороб, їх структурні та функціональні особливості.

Аналіз наукових досліджень. Абревіація як спосіб словотворення призводить до закріплення в мові графічних ініціальних скорочень. Це питання досліджували у своїх роботах Ю. Зацний [4], С. Климович [5], Р. Микульчик [6], С. Кострубіна [7], М. Каспроуїк [8], С. Пахомов [9] та інші. Але підходи до вивчення абревіатур у лінгвістів досить різні. Так, Б. Шуневич [10], С. Кострубіна [7] розглядають скорочення з точки зору їх структури, С. Шестакова [11] – за тематикою, А. Кабдикарімова [12] – за походженням.

Розподіл абревіатур за функціональними особливостями в певній мірі є досить умовним. Питанням особливостей функцій скорочень у різних галузях життєдіяльності займалися вітчизняні та закордонні лінгвісти: Манжос Я.Ю. (юриспруденція) [13], Прима В.В. (туризм) [14], Шуневич Б.І. (військова галузь) [10], Хацер Г.О. (банківська справа) [15], Зубова Л.Ю. (медицина) [1] та інші.

Мета дослідження – аналіз структурно-функціональних особливостей ініціальних скорочень на матеріалі англomовних історій хвороб.

Виклад основного матеріалу. Абревіація медичних термінів – це продуктивний спосіб термінотворення, що є досить поширеним в англійській мові. Щорічно в англomовному медичному дискурсі з'являються нові абревіатури, значна кількість яких є ініціальними. Так, Merriam-Webster's Dictionary and Thesaurus визначає ініціальну абревіатуру – як «a word formed from the first letters of the words that make up the name of something...» [16].

Матеріалом даної розвідки стали 256 англomовних ініціальних абревіатур, що були досліджені під час вивчення сучасних англomовних історій хвороб. У даній роботі їх розглянуто з точки зору структурного та функціонального аспектів.

У процесі дослідження було виявлено ініціальні скорочення, що містять у своєму складі від однієї до п'яти літер. У відсотковому співвідношенні матеріал розподіляється таким чином: однолітерні складають 9% (23 одиниці), дволітерні – 22% (56 одиниць), трилітерні – 32% (81 одиниця), чотирилітерні – 30% (78 одиниць), п'ятилітерні – 7% (18 одиниць).

Прикладами ініціальних скорочень за структурою є:

1. Однолітерні: **T** (temperature), **P** (pulse) – *Her vital signs were as follows: T 38.50°C, P 115 beats/minute, RR 32/min, BP 100/58 mmHg, and OS 88% in room air;*

D (diopter) – *The spherical equivalent (SE) refraction of her left eye was +1.0 D with a cylinder of -6.0 D at 180°;*

d (days), **m** (months) – *Over the next d. and m. it progressed.*

2. Дволітерні: **MV** (mechanical ventilation) – *Noninvasive MV was used for initial treatment but hypoxemia was worsened; hence, she was intubated and invasive MV was used;*

IO (interincisal opening) – After the operation, in order to improve and maintain IO, the patient was urged to do vigorous exercises according to our treatment protocol;

CP (chest pain) – The pt still experienced sustained and severe CP although not as intense as initial presentation;

AI (aortic insufficiency) – Patient with AI diagnosed at 57 years of age, presenting with several transient ischemic attacks simultaneous to atrial fibrillation.

3. **Трилітерні:** **UTI** (urinary tract infection) – This fever was attributed to a new UTI with growth of pan-sensitive *Escherichia coli* in urine;

KFD (Kikuchi–Fujimoto disease) – On the basis of these morphological and immunophenotype findings, a diagnosis of KFD was made;

VAS (visual analog scale) – The intensity of the pain was 5 out of 10 on the VAS;

TMJ (trapezio metacarpal joint) – The 21-year-old patient was referred to the Department of Prosthodontics because of pain in front and in the right TMJ, which increased during mandibular movements.

4. **Чотирилітерні:** **IMCD** (inner medullary collecting duct) – The patient was made biopsy of IMCD;

IVCR (inferior vena cava reconstruction) – The IVCR was performed successfully a week ago;

MRSA (Methicillin Resistant *Staphylococcus Aureus*) – A 64-year-old male, with past medical history of peripheral arterial disease, had a left groin graft placement that was complicated with MRSA infection;

LLPV (left lower pulmonary vein) – The axial images reveal a thrombus in the LLPV that was partly dissolved as demonstrated by the disappearance of the dark imagings, as viewed as a defect of contrast enhancement (arrow).

5. **П'ятилітерні:** **IFABP** (intestinal fatty acid binding protein) – The Pt. with acute abdominal pain had I-FABP levels: 25.1 ng/mL vs. 19.8 ng/mL;

AAROM (assisted active range of movement/motion) – PR contains indicators of AAROM;

FPERP (fast pathway effective refractory period) та **SPERP** (slow pathway effective refractory period) – At 600 ms, the FPERP was 360 ms, and SPERP 320 ms;

SOBOE (shortness of breath on exertion) – He has also been complaining of increased SOBOE.

Отже, в процесі структурного аналізу ініціальних скорочень було виявлено, що найчастіше в сучасних англійських історіях хвороб живаються трилітерні та чотирилітерні моделі.

Наступним кроком даної роботи було завдання проаналізувати особливості функціонування ініціальних скорочень в англійських історіях хвороб.

Серед розглянутих ініціальних аббревіатур було виділено 6 тематичних груп:

1. **Анатомічні та фізіологічні терміни:**

U (urethra) – No evidence of contrast leakage from the bladder, U, or rectum was noted;

f (fossa), **BL** (bilateral lung), and **AD** (adrenal gland) – It was finally concluded that the pt. has Stage 4 adenocarcinoma lung with metastases to ischioanal f., BL and AD;

TMJ (trapezio metacarpal joint) – The 21-year-old patient was referred to the Department of Prosthodontics because of pain in front and in the right TMJ, which increased during mandibular movements;

LVEF (left ventricular ejection fraction) – Chest radiography showed no bil.pleural effusion and pulmonary congestion and the LVEF recovered to 50%.

2. **Захворювання і розлади, їх ознаки і симптоми:**

f (flatulence), **p** (pain) – A 44-year-old woman presented to the dept. with complaints of constant f. and gas p.;

CH (Cluster headache), **NMR** (Nuclear Magnetic Resonance) – The diagnosis of CH was based on clinical history, PE, and NMR imaging;

CAD (coronary artery disease), **ICD** (implantable cardioverter-defibrillator) – He also had a history of CAD and an implantable cardioverter-defibrillator (ICD) for secondary prevention;

PRES (posterior reversible encephalopathy syndrome) – The neurologist's main impression was PRES secondary to malignant hypertension causing seizures.

3. **Методи діагностики:**

EG (echocardiography), **LVEF** (left ventricular ejection fraction) – Transthoracic EG showed left ventricular dilatation and LVEF of 19%;

CECT (contrast-enhanced computed tomography) – No destruction of septum was seen as suggested by CECT;

GMFM (Gross Motor Function Measurement) – In order to determine the motor functioning level as well as the skill level of the case, GMFM test was used.

4. **Методи лікування:**

MV (mechanical ventilation) – Noninvasive MV was used for initial treatment but hypoxemia was worsened; hence, she was intubated and invasive MV was used;

IVCR (inferior vena cava reconstruction) – The IVCR was performed successfully a week ago;

CABG (coronary artery bypass graft) – After CABG, the patient was doing well on guideline-directed medical therapy.

5. **Медичні прилади та пристрої:**

HC (Hickman catheter) – For administration of chemotherapeutic agents and medications, a HC was placed through the right internal jugular vein;

PP (percutaneous pin) – He was operated with PP for the extra-articular lower end radius fracture;

CVC (central venous catheter) – Gentle traction was used to remove the CVC, given the known damage and possible risk for embolization of the catheter tip;

DCP (dynamic compression plate) – All fractures were fixed with DCP and hexagonal head cortical screws;

CVAC (central venous access catheter) – Normal saline infusion was initiated through the CVAC;

AICD (automatic implantable cardioverter defibrillator) – A replacement AICD was inserted in 2016.

6. **Інша тематика медичного дискурсу** (назви відділень лікарні, періоду лікування, імплантів, установ тощо):

ICU (intensive care unit) – The patient was transferred out of the ICU (intensive care unit) to the floor, and serial abdomen X-rays were done;

VAS (visual analog scale) – The intensity of the pain was 5 out of 10 on VAS;

OHT (Orthotropic Heart Transplant) – He was evaluated for OHT and listed as Status 1A-e (urgent need);

FPERP (fast pathway effective refractory period) – At 600 ms, FPERP was 360 ms, and slow pathway ERP (SPERP) 320 ms.

Найбільш поширеними з них виявилися скорочення, що позначають:

1) захворювання і розлади, їх ознаки та симптоми – 26% (67 одиниць від усіх досліджених);

2) анатомічні і фізіологічні терміни – 19% (49 одиниць від усіх досліджених).

Це пояснюється високою частотою вживаності таких термінів та термінологічних словосполучень у силу специфіки змісту історії хвороби як медичного документу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз досліджених англійських історій хвороб свідчить, що в останній час усе частіше в писемному медичному дискурсі ініціальні аббревіатури витісняють повноцінні лексичні одиниці. Це характерно для новоутворених багатослівних медичних термінів, що є громіздкими та незручними у використанні в письмовій мові медичних працівників.

Із точки зору структурного аспекту під час дослідження було виявлено, що в сучасних англійських історіях хвороб представлено велику кількість багатолітерних ініціальних скорочень, найбільш розповсюдженими серед них є три- та чотирилітерні.

Крім того, проведений аналіз показав, що з точки зору функціональних особливостей ініціальні скорочення виражають широкі поняття медичної галузі. Найбільшим із яких є тематична група «захворювання і розлади, їх ознаки і симптоми».

У зв'язку з постійним оновленням словникового складу англійської мови за рахунок аббревіації аналіз структурних та функціональних особливостей ініціальних скорочень є одним із важливих об'єктів для подальших лінгвістичних досліджень.

Література:

1. Зубова Л.Ю. Английские медицинские аббревиатуры как часть профессиональной языковой картины мира: на фоне их русских и французских аналогов: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Воронеж, 2009. 244 с.
2. Шадько С. Аббревиатуры в русском языке (в сопоставлении с польским): автореф. дис. ... док. филол. наук. М., 2000. 365 с.
3. Jablonski's dictionary of medical acronyms & abbreviations / [compiled and edited by Stanley Jablonski]. 2005. 6th ed. 525 p. URL: <https://ru.scribd.com/doc/315521845/Jablonski-s-Dictionary-of-Medical-Acronyms-Abbreviations-6E-2009-PDF-UnitedVRG-pdf>.
4. Зацний Ю.А. Сучасний англійський світ і збагачення словникового складу. Львів: ПАІС, 2007. 228 с.
5. Климович С.М. Структурно-семантичні типи абритувань в українській мові: автореф. дис.... канд. филол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Запоріжжя, 2008.
6. Микульник Р. Будова складних і складених епонімів української фізичної термінології // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. К., 2007. № 593: Проблеми української термінології. С. 53–56.
7. Кострубіна С.О. Сокращения терминов в английском и русском субъязыках экономистов: автореф. дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.19 «Теория языка». Череповец, 2018.
8. Kaszowicz M. Handling Abbreviations and Acronyms in Medical Translation. URL: <http://translationjournal.net/journal/52abbreviations.htm>.
9. Pakhomov S, Pedersen T, Chute CG. Abbreviation and acronym disambiguation in clinical discourse. AMIA Annu Symp Proc 2005: 589–593 [PMC free article] [PubMed].
10. Шуневич Б.І. Структура ініціальних аббревіатур англійських термінів офіційної документації НАТО. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Одеса: Вид-во МГУ, 2017. С. 71–74.
11. Шестакова С.О. Види термінів-аббревіатур у підмові будівельної галузі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Одеса: Вид-во МГУ, 2014. С. 57–59.

13. Kabdykarimova A. The Research on the English Abbreviations in Linguistic. Научные исследования. 2016. № 4(5). С. 48–51.
14. Манжос Я.Ю. Семантичні та функціональні особливості англійських юридичних термінів – назв злочинів проти людини: автореф. дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.04. Х., 2011. 20 с.
15. Прима В.В. Функціональний аспект англійської туристичної термінології. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Одеса: Вид-во МГУ, 2015. С. 199–201.
16. Хацер Г.О. Особливості утворення термінів-аббревіатур в англійському банківському дискурсі // Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках: междунар. науч. конф., 7-8 апр. 2011 г.: тез. докл. Днепропетровск, 2011.
17. Merriam-Webster's Dictionary and Thesaurus. URL: <http://www.merriam-webster.com>.
18. Case Reports in Gastrointestinal Medicine. URL: <http://www.hindawi.com/journals/crimm/contents/>.
19. Case reports in Neurological Medicine. URL: <https://www.hindawi.com/journals/crimm/contents/>.
20. Case Reports in Respiratory Medicine. URL: <http://www.hindawi.com/journals/crimm/contents/>.
21. Case Reports in Vascular Medicine. URL: <http://www.hindawi.com/journals/crimm/contents/>.

Соляненко Е. Л. Структурные и функциональные особенности инициальных аббревиатур медицинской терминологии в англоязычных историях болезней

Аннотация. В статье исследованы инициальные сокращения, которые используются в современных англоязычных историях болезней. Было рассмотрено 256 инициальных аббревиатур, проанализирована их структура и распределение по тематическим группам. Выявлены инициальные сокращения, содержащие в своем составе от одной до пяти букв. Их анализ показал, что наиболее употребляемыми являются трехбуквенные и четырехбуквенные. В работе также уделено внимание особенностям функционирования аббревиатур в письменном медицинском дискурсе. Анализ рассмотренных инициальных сокращений позволил выделить 6 тематических групп, среди которых достаточно распространены названия заболеваний и расстройств, их признаков и симптомов. Отмечено, что в исследованных сокращениях, которые используются в целях экономии места и времени, отражены аспекты современной медицинской деятельности врача.

Ключевые слова: инициальные аббревиатуры, письменный медицинский дискурс, англоязычные истории болезней, структурные особенности, функциональные особенности.

Solianenko O. Structural and functional features of initial abbreviations of medical terminology in English case reports

Summary. The article investigates the initial abbreviations used in modern English case reports. 256 initial abbreviations were studied, their structure and distribution by subject were analyzed. Initial abbreviations containing one to five letters in their composition were found. Their analysis showed that the most commonly used were three-letter and four-letter ones. The work also focuses on the peculiarities of the functioning of abbreviations in the written medical discourse. The analysis of the studied initial reductions allowed to distinguish six thematic groups, among which the names of diseases and disorders, their symptoms were quite common. It was noted that the research abbreviations were used to save space and time reflect the aspects of modern medical activity of a doctor.

Key words: initial abbreviations, a written medical discourse, English case reports, structural features, functional features.